

PREDGOVOR

Dragi učenici, 22. travnja obilježava se DAN PLANETA ZEMLJE. Cilj obilježavanja je potaknuti ljudе na razmišljanje i djelovanje u smjeru smanjenja čovjekova štetnoga učinka na okoliš. OVA GODINA JE PO MNOGOČEMU SIMBOLIČNA PA I PO 50-toj GODIŠNJICI OBILJEŽAVANJA stoga Vas pozivamo da nam se pridružite i da zajedno vidimo možemo li što učiniti!

Nastavnici sanitарне i zdravstveno-laboratorijske skupine predmeta Medicinske škole u Rijeci

22. TRAVNJA - DAN PLANETA ZEMLJE

Nensi Araminčić, *mag.med.lab.diagn.*, NASTAVNICA SAVJETNICA
Antonela Crvelin, *dipl.sanit.ing.*, NASTAVNICA MENTORICA
MEDICINSKA ŠKOLA U RIJEKI

SAČUVAJMO PRIRODU
DA BI SAČUVALI ZEMLJU

OVAKO JE SVE POČELO...

DAN PLANETA ZEMLJE PRVI PUT JE OBILJEŽEN 22. TRAVNJA 1970. U SAD-u KAO ODGOVOR NA POSLJEDICE VELIKOGA IZLIJEVANJA NAFTE UZ OBALU KALIFORNIJE

SENATOR GAYLORD NELSON POTAKNUO JE AMERIČKI PARLAMENT DA 22. TRAVNJA PROGLASI NACIONALnim DANOM PROSLAVE PLANETA ZEMLJE

NAZIV *EARTH DAY* PRVI PUT JE UPOTRIJEBIO GRADONAČELNIK SAN FRANCISCA U PROGLASU 1969. GODINE, KOJIM JE ODLUČENO DA SE NA PODRUČJU SAN FRANCISCA SLAVI DAN PLANETA ZEMLJE

UJEDINJENI NARODI PROGLASILI SU 2009. GODINE DAN 22. TRAVNJA KAO „MEĐUNARODNI DAN MAJKE ZEMLJE“

... I TRAJALO ...

Godine 1992. održana je u Rio de Janeiru konferencija o dalnjem razvoju cjelokupnoga čovječanstva, na kojoj su sudjelovali dužnosnici iz 179 država. Na konferenciji je usvojeno pet posebno važnih dokumenata:

1. Rio de Janeiro Deklaracija o okolišu i razvoju
2. Agenda 21 (radni program za 21. stoljeće)
3. Okvirna Konvencija o klimatskim promjenama
4. Konvencija o biološkoj raznovrsnosti
5. Deklaracija o šumama

Svjetska konferencija o okolišu i razvoju prihvatile je koncepciju održivog razvoja kao jedino moguće rješenje problema razvoja i okoliša

Ova koncepcija obuhvaća brigu o budućim generacijama, dugoročnom zdravlju, cjelovitosti okoliša, skrbi o kvaliteti života, interakciji razvoja i prirode

Hrvatska je potpisnik dokumenata prihvaćenih u Rio de Janeiru

...A OVAKO JE DANAS |

We receive our nourishment from the Mother Earth. So we should put our hands together in an attitude of prayer and say “please” and “thank you” when dealing with nature.

Masanobu Fukuoka

TEMA DANA PLANETE ZEMLJE
2020.

VELIKI IZAZOV I MOGUĆNOSTI
UTJECAJA NA KLIMATSKE
PROMJENE GLAVNA SU TEMA
50. OBLJETNICE DANA
PLANETA ZEMLJE

THE WORLD NEEDS YOU
AND YOUR ACTIONS FOR
EARTH DAY 2020.

NA RAZLIČITE NAČINE
MOŽEMO ZAŠTITI I SAČUVATI
NAŠ PLANET. NEKI OD
PRIJEDLOGA ZA CIJELU 2020.
GODINU SU: PRIDRUŽITI SE NA
TERENU SNAGAMA ZA
ZBRINJAVANJE OTPADA ILI
ORGANIZIRATI SKUP NA TEMU
ZAŠTITE OKOLIŠA U SVOJOJ
DRUŠTVENOJ ZAJEDNICI

THE FUTURE IS FEMALE
BECAUSE IT IS WE WHO
CARRY THE FATE OF
MOTHER EARTH
IN OUR HANDS.

PRIJEDLOZI ZA AKTIVNOSTI OBILJEŽAVANJA DANA PLANETA ZEMLJE TIJEKOM PANDEMIJE COVID -19

U ERI PANDEMIJE I SOCIJALNE DISTANCE PRIJEDLOZI AKTIVNOSTI SU MALO DRUGAČIJI:

1. SADITI U VLASTITOM VRTU I KOMPOSTIRATI
2. INFORMIRATI SE O UČINCIMA BILJAKA I KORISTITI IH U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU, POGOTOVNO ONE KOJE IMAJU ANTIMIKROBNO DJELOVANJE
3. PODRŽATI NACIONALNI KRIZNI STOŽER U BORBI S PANDEMIJOM
4. KORISTITI ŠTO VIŠE OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE (VJETAR, SUNCE...)
5. RACIONALNO KORISTITI NAMIRNICE, ODLAZITI PLANSKI U KUPNJU ISTIH TE PRITOM MISLITI NA ONE KOJIMA NEMA TKO DONIJETI POTREBNO
6. VOLONTIRATI U BRIZI ZA SLABE I NEMOĆNE
7. KORISTITI EKO PROIZVODE DOMAĆIH PROIZVOĐAČA
8. OSTATI DOMA!

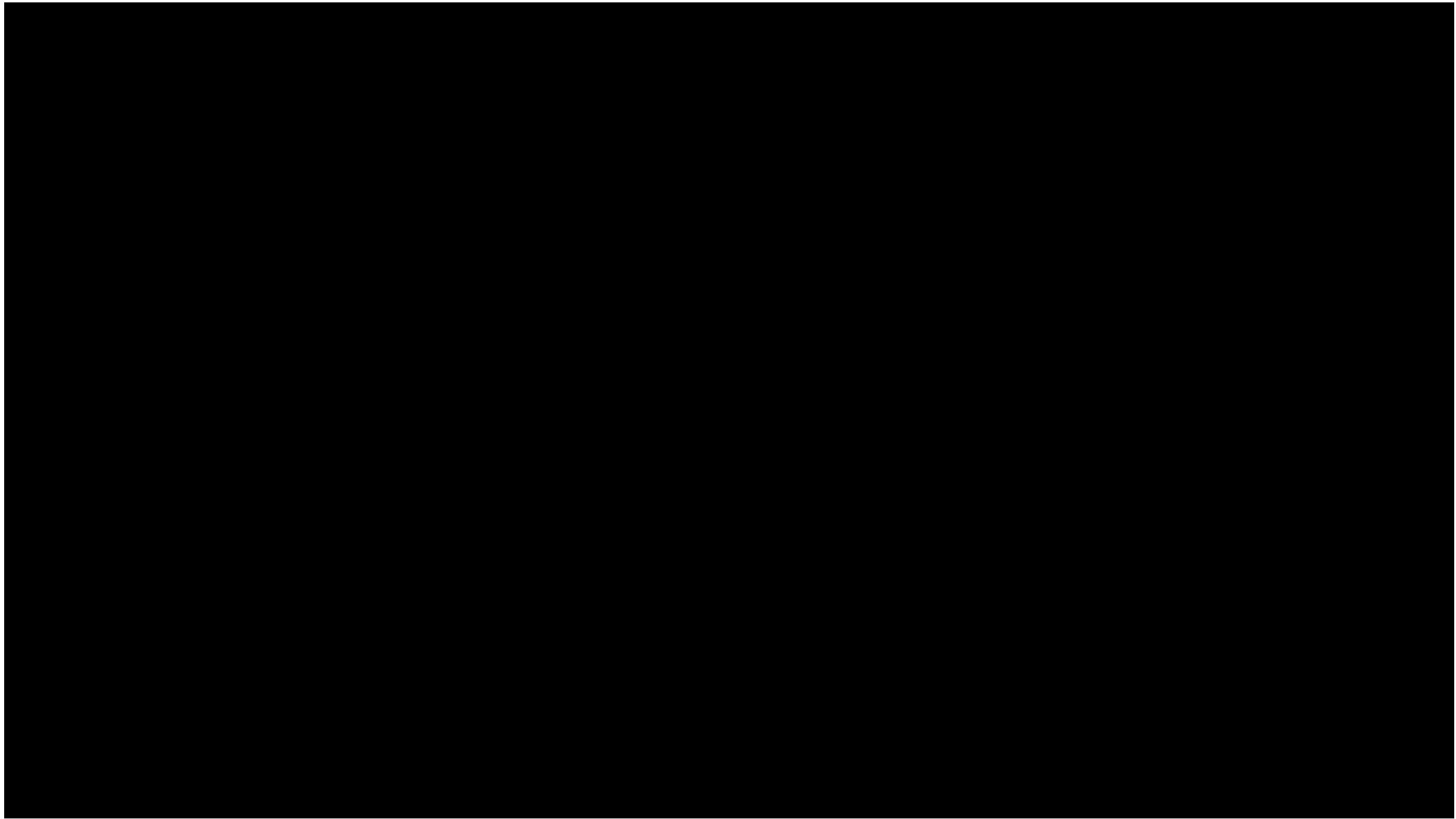

DAN PLANETA ZEMLJE | COVID -19

PITANJA ZA UČENIKE

1. ŠTO OD NAVEDENIH AKTIVNOSTI PROVODIŠ U OVOJ IZMJENJENOJ SVAKODNEVNICI?
2. PLANIRAŠ LI SE TIJEKOM 2020. GODINE UKLJUČITI U NEKU EKO-AKTIVNOST U SVOJOJ ŽIVOTNOJ ZAJEDNICI?
3. PO ČEMU JE OVOGODIŠNJE OBILJEŽAVANJE DANA PLANETA ZEMLJE POSEBNO?

UTJECAJ ČOVJEKA NA KLIMATSKE PROMJENE

Kada se govori o utjecaju čovjeka na klimatske promjene, prvenstveno se misli na:

1. Koncentraciju ugljikovog-dioksida ispuštenoga u atmosferu
2. Ekološki otisak

ŠTO JE EKOLOŠKI OTISAK?

Ekološki otisak se definira kao mjera ljudskih zahtjeva prema ekosustavu zemlje te naš odnos prema prirodi

Ekološki otisak je i pokazatelj koji govori koliko je svakome od nas potrebno površine zemlje da zadovolji svoje potrebe u hrani, stanovanju, energiji, transportu ili odlaganju otpada

Međunarodna istraživalačka organizacija **Global Footprint Network (GFN)** izračunala je da koristimo resurse veličine 1,75 planeta, a imamo samo 1 planet!!!

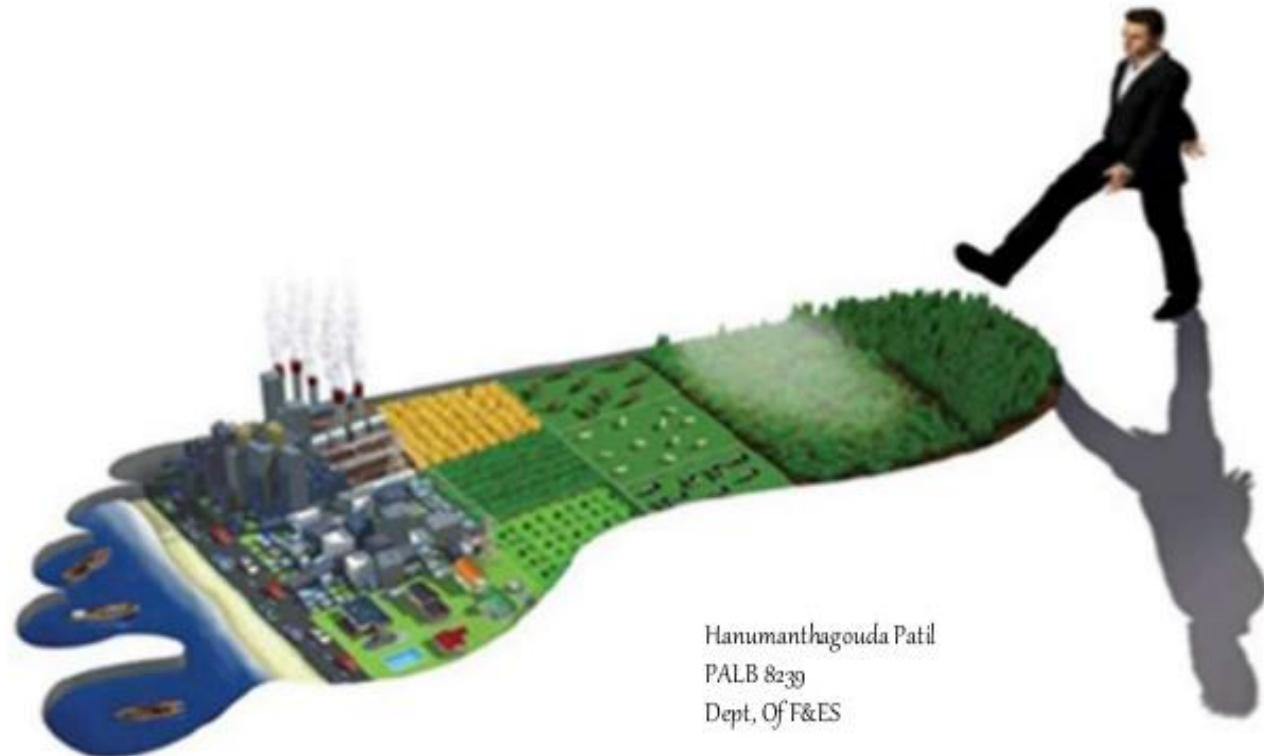
GLAVNI KRIVAC PORASTA EKOLOŠKOG OTiska SU EMISIJE UGLJIKOVOG DIOKSIDA NASTALE IZGARANjem FOSILNIH GORIVA

EKOLOŠKI OTISAK

Predstavlja ljudski utjecaj na prirodne resurse tj. odnos između zahtjeva čovjeka i gospodarskih djelatnosti na zemljine regenerativne sposobnosti - procjena održivosti.

On pokazuje koliko je svakome od nas potrebno površine da zadovolji svoje potrebe u hrani, stanovanju, odlaganju otpada.

ODGOVARA NA PITANJE: „Koliko se troši planet i prelazi li to granice održivog razvoja?“

Hanumanthgouda Patil
PALB 8239
Dept. Of F&ES

JEDINICE ZA MJERENJE EKOLOŠKOG OTISKA I BIOKAPACITETA

AKO EKOLOŠKI OTISAK DEFINIRAMO KAO NAŠ ZAHTJEV PREMA ZEMLJI, TADA JE **BIOKAPACITET** SPOSOBNOST ZEMLJE DA NAM UDOVOLJI

ZAJEDNIČKA JEDINICA ZA TE DVIJE VELIČINE JE **GLOBALNI HEKTAR (GHA)**

PREMA PODACIMA **GFN**-a SVE ZEMLJE U NAŠOJ REGIJI ŽIVE IZNAD SVOJIH PRIRODNIH KAPACITETA ŠTO ZNAČI DA BRZO U TEKUĆOJ GODINI POTROŠE SVOJE RESURSE, A ZATIM ŽIVE NA „EKOLOŠKI DUG”

„EKOLOŠKI DUG” REPUBLIKE HRVATSKE

PREMA IZRAČUNU SE ZNA NAKON KOJEGA DATUMA U TEKUĆOJ GODINI SVAKA DRŽAVA ŽIVI IZNAD SVOJIH PRIRODNIH MOGUĆNOSTI (NA TZV. „EKOLOŠKI DUG”), KAO ŠTO SU:

1. REPUBLIKA SLOVENIJA – 27. TRAVNJA 2020.
2. REPUBLIKA HRVATSKA – 1. LIPNJA 2020.

PREMA EKOLOŠKIM PODACIMA REPUBLIKA HRVATSKA TROŠI RESURSE 2,2 PLANETA.
U „EKOLOŠKI DUG” ZAKORAČILA JE DAVNE 1997. GODINE.

BIOKAPACITET PO STANOVNIKU IZNOSI 2,8 GHA.

JA I MOJ EKOLOŠKI OTISAK

SVATKO OD NAS IMA SVOJ
EKOLOŠKI OTISAK

ČETIRI SU BITNE
KATEGORIJE NA TEMELJU
KOJIH SE ODREĐUJE
EKOLOŠKI OTISAK
SVAKOGA OD NAS:

1. PREHRANA
2. PUTOVANJA
3. KUPOVINA RAZNIH
POTREPŠTINA
4. DOMAĆINSTVO

VRSTE EKOLOŠKIH OTISAKA

1. OTISAK UGLIKA – ČINE GA NAŠE AKTIVNOSTI KOJIMA SE ISPUŠTA UGLJIKOV-DIOKSID I DRUGI STAKLENIČKI PLINOVU U OKOLIŠ
2. OTISAK HRANE – ČINI GA ZAGAĐENJE TLA UMJETNIM GNOJIVOM ŠTO SMANJUJE PRIRODNU PLODNOST TLA
3. OTISAK DOMAĆINSTVA – ČINI GA NAŠ ODнос PREMA POTROŠNJI ELEKTRIČNE ENERGIJE, VODE I NERAZGRADIVIH MATERIJALA
4. OSOBNI OTISAK – ČINI GA NAŠ OSOBNI IZBOR PROIZVODA, NAVIKE POTROŠNJE, UPRAVLJANJE OTPADOM I PONAŠANJE U OKOLINI

PITANJA ZA UČENIKE

1. ŠTO JE EKOLOŠKI OTISAK?
2. ŠTO JE BIOKAPACITET?
3. KOJOM JEDINICOM
IZRAŽAVAMO EKOLOŠKI OTISAK I
BIOKAPACITET?
4. ŠTO ZNAČI ŽIVOT NA „EKOLOŠKI
DUG”?
5. NABROJI VRSTE EKOLOŠKIH
OTISAKA!

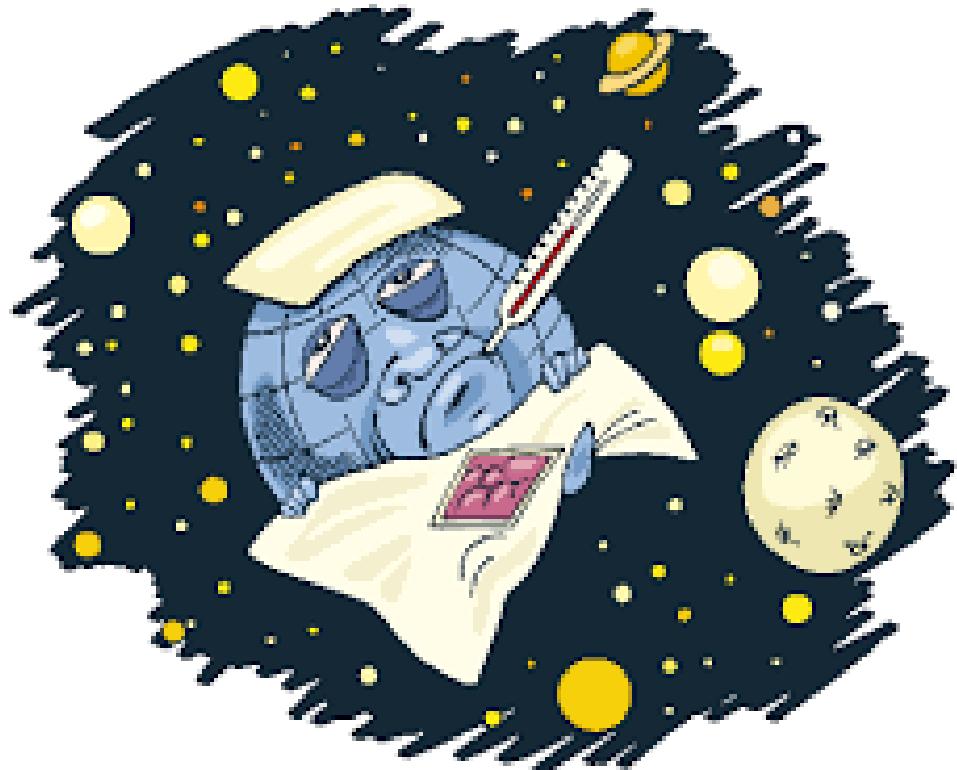

EKOLOŠKA PREDVIĐANJA

DEMOGRAFSKA PREDVIĐANJA
GOVORE DA BI DO 2050. GODINE
NA ZEMLJI MOGLO BITI 9,6
MILIJARDI STANOVNIKA

TIME ĆE SE UGROZITI BIORAKAPACITET
I TO NAJVIŠE U POGLEDU:

1. SMANJENJA KVALITETE
OBRADIVOGA ZEMLJIŠTA
2. OSKUDICE PITKE VODE
3. POVEĆANJA POTROŠNJE
ENERGIJE

PREDMET ISTRAŽIVANJA

Sve veći ekološki problemi kao što su porast stanovništva, nekontrolirana potrošnja prirodnih resursa i energije, onečišćenje, zagađenje i degradacija okoliša obilježavaju početak 21. stoljeća

U nazujoj vezi s predmetom istraživanja je i problem istraživanja, a to je kako prilagoditi razvoj ekološkim stavovima da bi on mogao biti u funkciji okoliša, odnosno održivo upravlјati prirodnim resursima, brinuti o zaštiti okoliša te istovremeno omogućavati gospodarski i društveni razvoj

POVEZANOST ONEČIŠĆENJA OKOLIŠA I PRIRODNIH RESURSA

Najveći utjecaj na prirodni okoliš ima čovjek koji ga mijenja kako bi sebi učinio život boljim pritom ne mareći za moguće štete po zdravlje u sadašnjosti i na ugroženu opstojnost čovječanstva u budućnosti

Prirodni resursi predstavljaju prirodno bogatstvo. U širem smislu obuhvaćaju zemlju, vodu, zrak, klimu, konfiguraciju tla, geopolitički položaj...

U užem smislu to su važni resursi za industrijski razvoj: energetski izvori, zalihe metala i nemetala,drvni i poljoprivredni resursi...

Postoje obnovljivi (voda, zrak, biljni i životinjski svijet) i neobnovljivi (ugljen, nafta, minerali, prirodni plin) prirodni resursi

GOSPODARSTVO I PRIRODNI RESURSI

Da bi gospodarstvo moglo funkcionirati, ono obavlja eksploataciju resursa što ih pruža okoliš, preradu tih resursa pretvara u gotove proizvode i odlaže velike količine otpadnih materijala natrag u okoliš

Što se više resursa crpi iz okoliša to je i veća količina otpadnih tvari koje završavaju u okolišu

Kapaciteti okoliša su ograničeni te se time nanosi šteta ljudima, životinjama i biljkama

ŠTETE NASTALE ZAGAĐENJEM OKOLIŠA

Utvrđivanje štete i efekata zagađenja provodi se na temelju podataka o praćenju koncentracije štetnih tvari u zraku, vodi, hrani, tlu...

Određivanje cijene različitih vrsta onečišćenja okoliša pomoglo bi u ostvarenju održivog razvoja koji možemo definirati kao sklad prirode, društva i ekonomije

EKOLOŠKI TROŠKOVI

Ako cijene sirovina i proizvoda ne održavaju pune troškove društva i ako se ne može odrediti cijena vode, zraka, tla koja sada služe kao besplatna odlagališta otpada, resursi će se i dalje nedjelotvorno iskorištavati, a onečišćenje okoliša bit će sve veće

EKOLOŠKI, EKONOMSKI I SOCIJALNI CILJEVI

1. Ekološki ciljevi su pravilno upravljanje prirodnim resursima
2. Socijalni ciljevi su pravednost i smanjenje siromaštva
3. Ekonomski ciljevi su rast i uspjeh

Održivi razvoj ne isključuje ekonomski rast jer proizvodnja treba rasti, ali ne smije ugrožavati čovjekovo zdravlje, biljni i životinjski svijet, odnosno prirodu!

I ZA KRAJ....

ŠTO MOŽE UČINITI, ZEMLJI U
ČAST, SVATKO OD NAS?

